

Light on the Path #25

De meester creëert een liefdevolle sfeer

GELIEFDE OSHO, IN EUROPA IS ER VANDAAG DE DAG EEN DESINTEGRATIE VAN TRADITIONELE WAARDEN EN EEN IDEOLOGISCHE LEEGTE. DE JONGERE GENERATIE WORDT DE "GENERATIE ZONDER TOEKOMST" GENOEMD. KUNT U HELPEN?

Ik help zeker – ik help de oudere generatie zo snel mogelijk te verdwijnen, ik help de oude generatie snel ten einde te komen. En wanneer zij de jongere generatie op beledigende wijze de 'generatie zonder toekomst' noemen, is dat voor mij geen veroordeling. Het is de mens die volwassen wordt.

Leven zonder toekomst is de grootste moed. Alleen lafaards leven in de toekomst. Het verleden van de mens is erg laf geweest. Het leefde niet in het heden, maar in de toekomst: alles wat moest gebeuren, moest morgen gebeuren. En in die hoop leefden ze, en stierven ze. En waar ze op wachtten, kwam nooit. Het bleek wachten op Godot te zijn.

De jongere generatie zal een zeer pijnlijke ervaring moeten doorstaan, omdat de mens eeuwenlang in het verleden of in de toekomst heeft geleefd – nooit in het heden. Het heden is onontgonnen gebleven, ongeleefd. En dat is de enige realiteit die er is.

De jongere generatie zal het een beetje moeilijk vinden om zich volledig los te maken van de oude complexen en zich geen zorgen te maken dat er geen toekomst is. Integendeel, verheug je dat er nu geen toekomst is en we in het heden kunnen leven. Niemand kan in de toekomst leven. Toekomst is slechts een woord om je op de been te houden, om je door te laten gaan. De toekomst bestaat niet.

Het is dus een vorm van volwassenheid. Het uiteenvallen van de tradities en traditionele waarden uit het verleden is een zegen. Ze hoeven niet te worden hersteld. En de jongere generatie die geconfronteerd wordt met een 'geen toekomst' is een enorme revolutie in het bewustzijn.

Individueel hebben we het gehad over meditatie als leven in het heden – en een paar mensen hebben in het heden geleefd en het optimale bewustzijn bereikt. Maar dat is slechts bij een heel klein aantal individuen gebeurd. En de grote massa heeft deze mensen misschien aanbeden, maar heeft nooit in hen geloofd, omdat het niet hun ervaring was – en zij waren met miljoenen tegen één man. Misschien bedroog hij hen. Misschien leefde hij zelf in een illusie, in een hallucinerende wereld.

Maar omdat dit type mens bepaalde mooie eigenschappen had die de gewone mens ontbeerde, ontstond er een vermoeden in hun gedachten: "Misschien is hij niet gek – misschien heeft hij gelijk." Maar er was geen ander bewijs dan die paar eigenschappen van liefde en mededogen, van geen woede, van geen hebzucht.

Als een hele generatie met 'geen toekomst' wordt geconfronteerd, is dat enorm belangrijk, omdat er geen andere manier is om te leven dan meditatie – want om in het heden te leven, is meditatie de enige manier.

Dus eerst zal er pijn en angst zijn. De oude veiligheid is verdwenen, de oude zekerheid is verdwenen, de oude hoop is verdwenen; de nieuwe generatie wordt ontworteld uit het verleden. Maar al snel zal ze een enorme vrijheid voelen, een grote ontlasting; en het besef dat de toekomst nooit heeft bestaan – het was slechts een spel van de mind. En we zijn eeuwenlang door de mind voor de gek gehouden.

Nu is het heden er – wat je er ook van wilt maken, je kunt het. En het heden is zo vluchtig. Je krijgt geen twee punten samen; slechts één enkel punt, één enkele seconde, en als die voorbij is, dan de tweede seconde... De tijd is heel klein. Je moet heel intensief en heel totaal zijn om er gebruik van te maken. Als de tijd enorm is, hoef je niet totaal te zijn, hoef je niet intensief te zijn. Je kunt jezelf over de hele tijd verspreiden. Er is geen urgentie, er is altijd een toekomst.

Maar als er geen toekomst is, heb je maar één moment. Je kunt het je niet veroorloven om het te verspillen aan denken, plannen, herinneringen, fantaseren. Dat kun je je niet veroorloven. Je hebt zo weinig tijd dat je die wilt leven. En die korthed geeft je intensiteit en totaliteit.

Dus de 'geen toekomst'-generatie zal het begin zijn van de nieuwe mensheid waar ik het over heb gehad. De nieuwe mens zal geen toekomst hebben – maar het heden is meer dan genoeg.

Vraag 3

GELIEFDE OSHO,

IK HEB ZOVEEL THERAPIEGROEPEN GEDAAN OM MEZELF TE DEPROGRAMMEREN; EN BOVENAL HEB IK HET GROTE GELUK DAT IK ZO DICHT BIJ U BEN.

TOCH HEB IK SOMS HET GEVOEL DAT IK MIJLENVER VERDER BEN DAN WAAR IK EEN PAAR JAAR GELEDEN VASTZAT, EN SOMS HEB IK HET GEVOEL DAT IK GEEN CENTIMETER VERDER BEN GEKOMEN. DAN VOEL IK ME ZO WANHOPIG DAT ALLES ZINLOOS LIJKT. IK KAN DIT ZIEN GEBEUREN, MAAR TOCH IS ER LIJDEN. KUNT U MIJ ADVIES GEVEN?

Dit overkomt iedereen, omdat beide ervaringen nog steeds van de mind zijn. De prachtige ruimte en de wanhoop, het lijden – ze zijn niet tegengesteld aan elkaar. Ze maken deel uit van dezelfde mind, omdat de mind in dualiteit bestaat. Het is net als een ossenkar: er zijn twee wielen nodig. Je kunt geen ossenkar hebben met één wiel. De mind is zelfs ouder dan een ossenkar – het is de geest die de ossenkar heeft uitgevonden.

De problemen ontstaan wanneer je jezelf gaat identificeren met de mooie momenten, dan maak je je klaar voor problemen. Dan zal er al snel iets anders gebeuren: je zult lijden, je zult wanhopig zijn.

Het eerste wat je dus moet begrijpen, is dat beide dingen van de mind zijn. Dat geeft je een beetje afstand tot beide ervaringen. En ten tweede, maak je geen zorgen over het lijden en de wanhoop.

Concentreer je op het moment dat je je mooi voelt, dat je het gevoel hebt dat je kilometers verder bent gekomen dan waar je vastzat. Dat is het moment om te onthouden: 'Het is een spel van de mind, en ik ga er niet aan meedoen. Ik blijf gewoon een toeschouwer.' Door je niet te identificeren met het mooie moment, vernietig je automatisch het andere deel: het lijden, de wanhoop.

Mensen doen altijd het omgekeerde, en dat is in de aard der dingen niet mogelijk, omdat het tweede deel de andere kant van de medaille is. Wanneer je je mooi voelt, identificeer je je ermee; je voelt: 'Dit ben ik, dit is mijn ware zelf.' Nu bereid je de grond voor – je graaft de greppel om erin te vallen. En als je wanhopig bent en lijdt, hoe kun je dan zeggen: 'Ik zal gewoon een toeschouwer zijn'? Je kunt geen toeschouwer zijn.

Niemand wil wanhoop of pijn, al die negatieve gevoelens; iedereen wil ze kwijt. Maar de manier om ze kwijt te raken is door ze kwijt te raken via de mooie ruimtes die je tegenkomt.

Dus wanneer je je weer in een stille, vredige, gelukzalige staat bevindt, herinner jezelf er dan aan – val niet in slaap – herinner jezelf eraan: 'Dit ben ik niet. Ik zie alleen maar iets ver weg op het scherm. Ik ben alleen maar bewustzijn, gewaar zijn. Ik neem er nota van, van wat daar gebeurt.'

Blijf afstandelijk. Het zal een beetje moeilijk zijn – je wilt erin springen, het is zo mooi – maar als je afstand kunt houden van de mooie momenten, heb je een grote overwinning behaald, want degene die in staat is om alleen maar getuige te zijn van mooie momenten en zich er niet mee identificeert... Het zal voor hem kinderspel zijn om getuige te zijn van depressie wanneer die zich voordoet. Beide uitersten, waarvan je getuige bent, beginnen te verdwijnen. Getuige zijn is bijna het mooiste vuur dat je kunt vinden. Wees getuige van iets en dat ding verdwijnt al snel.

En wees niet bang dat mooie ruimtes zullen verdwijnen. Je weet nog niet wat er echt voor je ligt – wanneer mooie ruimtes en depressieve momenten beide verdwenen zijn, wanneer die dualiteit er niet meer is. Je bent je niet bewust van wat er met je gaat gebeuren. Het is zo diepgaand en zo diep dat degenen die het hebben gevonden, zwijgen. Ze zullen er geen woord over zeggen. Er is in geen enkele taal een woord om het uit te drukken. Al deze woorden – 'mooi', 'zalig' – schieten tekort. En het mooiste is dat er geen dualiteit is, dat je op een punt bent gekomen dat altijd bij je blijft; er is geen tegenpool.

Dit is iets om te onthouden: wanneer je iets ervaart waar geen tegenpool voor bestaat, ben je thuisgekomen. Zolang er een tegenpool bestaat, zul je voortdurend verscheurd worden. Tussen die twee ervaringen in ben je slechts een speelbal – soms voel je je gelukkig, soms voel je je ellendig, maar je weet nooit dat er iets bestaat dat verder gaat dan zowel het mooie als het depressieve. Daarom kan het niet in woorden worden uitgedrukt, omdat alle woorden dualistisch zijn; anders zouden ze geen betekenis hebben.

Dit is de aard van taal: je kunt geen woord hebben zonder het tegenovergestelde ervan. Als je het tegenovergestelde niet hebt, heeft het woord geen betekenis. Als iemand je vraagt 'Wat is licht?' kun je zeggen, 'Dat wat geen duisternis is.' Hoe definieer je licht? Door zijn tegenpool; anders heb je geen definitie. Hoe definieer je gezondheid? Door te zeggen dat het het tegenovergestelde is van ziekte. Hoe definieer je leven? Door te zeggen dat het het tegenovergestelde is van dood. Zonder het tegenovergestelde kun je zelfs geen betekenis geven aan een woord.

Probeer dus gewoon een woordeloze ruimte te bereiken. Begin vanuit de mooie ruimte, want op die momenten ben je meer vol energie en is het mogelijk om eruit te komen. Als je depressief bent, is al je energie zo dof, zo triest, dat je er niet uit kunt komen.

Gebruik die mooie momenten dus als springplank naar de woordeloze, non-duale ervaring van je eigen wezen. Als je dat eenmaal vanuit de mooie ruimte hebt gedaan, zul je ook in het depressieve deel kunnen slagen, omdat je nu de weg weet, omdat je nu begrijpt dat die dingen niet belangrijk waren. Je identificeerde je gewoon met ficties.

Nu heb je de werkelijkheid aangeraakt – en de werkelijkheid is kracht, macht. En dan zullen de andere ruimtes langzaam verdwijnen en zul je in deze woordeloze ervaring blijven zonder eruit te vallen. Je kunt het ware meditatie noemen, de authentieke ervaring van het leven. Het lijkt alleen moeilijk als je het nog niet hebt geprobeerd. Als je het eenmaal hebt geprobeerd, is het een heel eenvoudige ervaring.

Vraag 4

GELIEFDE OSHO,

HET GEVOEL OM ZELFS MAAR EEN BEETJE OPEN TE ZIJN IS ZO FANTASTISCH DAT HET NIET UITMAAKT OF ER IETS IS OM VOOR OPEN TE ZIJN OF NIET. IK WEET DAT DIT GEEN VRAAG IS, MAAR IK WILDE HET GEWOON EVEN ZEGGEN.

Het is wel degelijk een vraag, en ook nog een zinvolle vraag. Je openstellen voor iets is eigenlijk een hulpmiddel. Er is niets om je voor open te stellen: het echte werk is je openstellen. Maar mensen zijn zo dat als je zegt: "Stel je gewoon open", ze dat gek vinden. Ze willen zich voor iets openstellen. Hun mind functioneert altijd op basis van motivatie. Ze willen van iemand houden. Als je gewoon tegen hen zegt: "Heb lief", dan vinden ze dat heel moeilijk. Het is absoluut zeker dat ze zullen vragen: "Wie?" Dat is al eeuwenlang zo met meditatie.

Zelfs het woord "meditatie" is niet juist, omdat er in de Engelse taal geen woord is dat het Sanskriet woord dhyana of het Japanse woord zen echt kan beschrijven. Het Japans had geen woord, het Chinees had ook geen woord; het Sanskriet woord dhyana werd zana omdat Boeddha geen Sanskriet sprak, hij sprak Pali. In het Pali wordt het woord zana, en vanuit het Pali werd het in China ch'an. En in Japan werd ch'an zen. Maar het is hetzelfde woord – dhyana.

In het Engels is dat nooit gebeurd. Er zijn drie woorden: concentratie, contemplatie, meditatie – maar geen van de drie is relevant, omdat concentratie je onmiddellijk doet denken: "Waarop?"

Contemplatie doet je onmiddellijk denken: 'Waarop?' En meditatie doet je ook denken: 'Waarop?' Als je iemand zegt te mediteren, zal de onmiddellijke vraag zijn: 'Waarop?' Alleen maar mediteren lijkt waanzin. Hoe kun je mediteren zonder een object? Hoe kun je liefhebben zonder een object?

En hetzelfde geldt voor je openstellen. Er zijn dus valse middelen gebruikt: "Stel je open voor de meester", "Stel je open voor het bestaan", "Stel je open voor God" – maar stel je open voor iets. Dat is logisch voor de mind. Alleen maar tegen de mind zeggen: "Stel je open!" heeft geen zin. Waarom zou ik mezelf openstellen? Waarvoor?

De mind is in wezen een gemotiveerd mechanisme. Dus wat je zegt – dat alleen al een beetje openen zo mooi is dat het irrelevant lijkt voor datgene waarvoor je je opent... Het is irrelevant. Er is niemand, er is niets waarvoor je wordt verteld je te openen.

Het is alleen maar om je mind te manipuleren, om te spreken in een taal die het kan begrijpen, terwijl je heel goed weet dat wanneer het zich opent, het zal begrijpen waarom een vals middel werd gebruikt. Alle middelen zijn vals. De echte vraag is je openheid. Hoe meer je gesloten bent, hoe meer je in duisternis verkeert; hoe meer je gesloten bent, hoe meer je dood bent. De dode persoon is volledig gesloten.

In alle landen, in alle tradities, wanneer iemand sterft... als zijn ogen open zijn, sluiten ze die onmiddellijk, om de eenvoudige reden dat het niet past bij een dode man om open ogen te hebben: "Houd ze alsjeblieft dicht!" Nu is alles gesloten.

Ik maakte me daar al vanaf mijn kindertijd zorgen over, toen ik zag dat de ogen van dode mensen onmiddellijk werden gesloten. Ik vroeg mijn vader en mijn grootvader: "Wat kan het kwaad? Laat ze de wereld nog een beetje zien. Wat is dat voor taboe dat je hun ogen onmiddellijk sluit?" Ze hadden geen antwoord, ze zeiden alleen: "Dat is de gewoonte – dat is altijd zo gedaan."

Pas later, toen ik zelf ervaring had met openheid, begreep ik iets: dat openheid leven is; volledig open zijn is verlichting. Sluiten is dood – volledig gesloten zijn. En toen herinnerde ik me waarom mensen de ogen sluiten, omdat dat het enige is dat open blijft; al het andere is al gesloten. De man is dood – het is beter om zijn ogen te sluiten.

Het leven zit in openheid – steeds breder en breder worden, steeds groter en groter worden – tot een punt waarop niets in je ongeopend blijft. Het heeft niets te maken met iets anders – waarom je je opent, waarvoor je je opent. Dat is allemaal onzin. Maar als je mensen iets opdraagt, zullen ze onmiddellijk vragen: “Waarvoor?”

Het kan dus geen kwaad om hen een vals hulpmiddel te geven als dat valse hulpmiddel kan helpen. Door hun openheid zullen ze zich ervan bewust worden dat het hulpmiddel vals was, maar ze zullen je dankbaar zijn dat je voor hun bestwil zelfs hebt gelogen. En alle meesters hebben op veel belangrijke punten gelogen. Ze moesten wel liegen, anders konden ze niemand helpen. Maar de leugen was alleen bedoeld om je mind te laten begrijpen dat er iets te winnen viel; en om dat te winnen, kan het je wezen toestaan om open te zijn.

Je hebt gelijk: zelfs een klein beetje openheid is een geweldige ervaring, en het maakt helemaal niet uit dat er niets is om voor open te staan.

Op dezelfde manier werd de leugen van God gecreëerd, werd de leugen van het paradijs gecreëerd, werd de leugen van hemel en hel gecreëerd, omdat je geest niet functioneert, niet luistert. De simpele waarheid is niet uitdagend genoeg voor hem: gewoon openstellen voor niets?

Dat is dus de waarheid: je openstellen voor niets... want de vreugde zit in het openstellen, niet in iets anders; de extase zit in het openstellen, niet in het object waarvoor je je openstelt.

Vraag 5

GELIEFDE OSHO, HET KOMT BIJ MIJ OP DAT HET MOOIE VAN HET HEBBEN VAN EEN MEESTER NIET ZOZEER IS DAT JE IN HEM IEMAND VINDT DIE ECHT VAN JE HOUDT, MAAR DAT JE IEMAND HEBT GEVONDEN DIE JE ECHT VAN HEM OF HAAR LAAT HOUDEN. HEEFT U HIER IETS OVER TE ZEGGEN?

In zekere zin is dat waar, en in andere zin is dat niet waar. De vraag bestaat uit twee delen. Ten eerste is het echte mooie van het hebben van een meester niet dat hij van je houdt. En ten tweede: het echte mooie is dat hij je toestaat van hem te houden.

Het tweede is zeker belangrijk. Dat is de functie van de meester, om een sfeer te creëren – of om precies te zijn, een liefdesfeer – waarin je kunt liefhebben, waar liefde bijna als ademen wordt, waar liefde geen probleem is, waar liefde geen zaak is, waar liefde geen wet is... waar liefde gewoon speelsheid is, zonder schuldgevoel, zonder motivatie, zonder een doel dat verder gaat dan dat: liefde omwille van de liefde.

Dat is echt de functie van de meester: een liefdesfeer creëren. En ik noem die meesters nep, die precies het tegenovergestelde hebben gedaan: zij hebben een haatfeer gecreëerd in plaats van een liefdesfeer. Dit kan een criterium zijn om te beoordelen of er een echte meester is of niet: wat voor soort sfeer wordt er om hem heen gecreëerd?

Maar om deze sfeer te creëren is het eerste deel absoluut noodzakelijk. Je kunt niet zeggen dat het niet belangrijk is dat een meester van je houdt. Het is absoluut belangrijk dat een meester van je houdt; anders kan hij de liefdesfeer niet creëren. Die wordt alleen gecreëerd door lief te hebben. Als de meester zelf niet van je houdt, kan hij geen sfeer om zich heen creëren.

Hetzelfde moet worden onthouden: als ik zeg: “De meester houdt van je”, dan spreek ik tot je mind. De waarheid is dat de meester liefde is. Zeggen dat hij van je houdt, is niet juist –

Dus wie bij hem is, wordt overladen met zijn liefde. Als hij openstaat, krijgt hij er meer van; als hij gesloten is, krijgt hij er niets van – want de liefde van de meester is niet aan iemand in het bijzonder gericht. Ze is ongericht: aan wie ze ook toebehoort. Wie open is, zal het krijgen.

Het eerste deel is dus ook heel essentieel; anders is het tweede deel niet mogelijk. De meester is liefde, en door liefde te zijn, creëert hij een bepaalde sfeer om zich heen. Degenen die onder zijn sfeer komen, zullen liefdevol zijn. Langzaam maar zeker zal hun liefde ook ongericht worden. Dat is de volmaaktheid van liefde.

Eerst zullen ze elkaar liefhebben, hun liefde zal gericht zijn op een bepaald persoon. Het is de taak van de meester om te voorkomen dat ze gehecht raken aan individuen, want hij leert hen niet liefde voor bepaalde individuen, hij leert hen de kwaliteit van liefde, de energie van liefde. De specifieke personen van wie ze houden, zijn slechts experimenten om te groeien, om volwassen te worden. Langzaam maar zeker zullen ze op een punt komen waarop ze alleen nog maar liefde zijn – niet gericht, maar beschikbaar.

Net als in de andere vraag over openheid – dat een klein beetje openheid zo extatisch is dat het niet uitmaakt voor wie je je openstelt – geldt hetzelfde voor alle spirituele kwaliteiten. Liefde... het maakt niet uit voor wie, het maakt helemaal niet uit of er iemand is, maar je hart straalt van liefde. Dat zal je de grootste ervaring van liefde geven.

En ze zijn allemaal met elkaar verbonden; alle spirituele kwaliteiten zijn met elkaar verbonden. Het openen zonder enig object, de liefde zonder enig object, zijn precies hetzelfde; ze zijn niet verschillend. Naarmate het openen groeit, zal de liefde groeien – of vice versa. Alle spirituele kwaliteiten groeien samen in dezelfde verhouding.

Het is niet zo dat de ene kwaliteit – waarheid – voorop loopt, en dan komt liefde en dan komt compassie. Nee – in feite zijn het geen verschillende dingen, maar verschillende uitingen van één extatische ervaring. Je kunt die extatische ervaring elke naam geven. 'Openheid' is prima; 'liefde' ook – en alle andere kwaliteiten zullen er zijn.

Het is niet zo dat je eerst dit moet beoefenen en dan dat. Als je gewoon liefhebbend kunt zijn en niet gehecht... Het is gehechtheid die liefde doodt, omdat het gehechtheid is die vrijheid vernietigt, en liefde kan niet bestaan in een staat van gebondenheid.

Liefde kan alleen bestaan in totale vrijheid. Vrijheid maakt ook deel uit van de spirituele kwaliteiten; je kunt ze niet van elkaar scheiden. Maar in het begin moet je beginnen met zeer ruw materiaal, zodat je, als je alert bent, kunt uitzoeken wat er mis is. Als mensen niet alert zijn, gaan ze heel domme dingen doen.

Omdat ze zien dat liefde een bepaalde vorm van gebondenheid met zich meebrengt, worden ze bang voor liefde, in plaats van de gebondenheid en de oorzaken ervan te vernietigen. Na een paar ervaringen met verliefdheid en gebondenheid, raken ze ervan overtuigd dat liefde ketenen voor hen zal creëren, een gevangenschap; het is beter om zonder liefde te leven.

Ze verhardten hun hart. Maar ze hebben het hele gebeuren verkeerd begrepen. Het was niet de liefde die de gebondenheid creëerde; het was gehechtheid, het was jaloezie. Als je kunt liefhebben zonder jaloezie, als je kunt liefhebben zonder gehechtheid, als je zoveel van iemand kunt houden dat zijn geluk jouw geluk is... Zelfs als hij met een andere vrouw is en gelukkig is, maakt dat jou gelukkig omdat je zoveel van hem houdt: zijn geluk is jouw geluk. Je zult gelukkig zijn omdat hij gelukkig is, en je zult dankbaar zijn voor de vrouw die de persoon van wie je houdt gelukkig heeft gemaakt – je zult niet jaloers zijn. Dan is liefde zuiver geworden.

Deze liefde kan geen enkele gebondenheid creëren. En deze liefde is gewoon het openen van het hart voor alle winden, voor de hele hemel. Het lijkt een beetje vreemd, maar ons is voortdurend geleerd dat liefde een relatie is, dus zijn we gewend geraakt aan het idee dat liefde een relatie is. Maar dat is niet waar. Dat is de laagste vorm – zeer vervuild.

Liefde is een staat van zijn. Een meester kan dus stil in zijn kamer zitten; er is niemand. Dat betekent niet dat hij niet meer liefheeft omdat er niemand is van wie hij kan houden. Liefde is zijn hartslag. Liefde is zijn lied. Liefde is zijn stilte. Liefde is zijn uitstraling – of er nu iemand is om die te ontvangen of niet, doet er niet toe.

Je vraag is dus goed; het tweede deel is volkomen juist – maar je bent je er niet van bewust dat zonder het eerste, het tweede niet mogelijk is. De meester moet pure liefde zijn; alleen dan kan hij een sfeer om zich heen creëren om jou te zuiveren, het niveau van je liefde te verhogen en liefde tot je enige religie te maken.